

PRO TRVALE UDRŽITELNÝ ŽIVOT

1/2020

Ročník 24 • leden–únor
vychází elektronicky zdarma

Učíme se vařit bio
Kopanice „na ohni“
Vymětalovi – nestoři EZ
Ptáků v polích ubývá

FOTO – Pixabay

● biopotravinų ● ekozemědělství ● biodiverzita ● ekologie

Sýkora modřinka. Krmení by se spíše nemělo dávat do sítěk, aby se ptáčci do nich nezapletli.

FOTO – redakce

Obsah Bio 1/2020

ZPRAVODAJSTVÍ

Komisař EU pro zemědělství podpoří ekologické zemědělce * Půda doslova mizí před očima * Novinky roku 2020 v rezortu zemědělství * Bříza a osika připravují na kalamitní holině vhodné podmínky cílovým dřevinám 2
Vláda odmítla kompostovat bioodpad * Dosáhnout klimatické neutrality do 2050 * Změna klimatu patří mezi nejdůležitější otázky, myslí si generace Z 3

BIOPOTRAVINY

Prodej biopotravin ve světě 3
Biofach 2020 3
Projekt „Učíme se vařit bio“ propojuje budoucí kuchaře se světem biopotravin 4–5
Kurzy vaření na ohni a pečení z biopotravin na Kopanicích 6

BIOSPOTŘEBITEL

Zeleninový kuskus s tempehem . . . 7
Špaldovo-ořechové halušky 7
Biozelenina od Vymětalů za 24 hodin doma – článek z r. 2004 . . . 8
Ekofarma Vymětal 9
Projekt „Miluji jídlo – neplytvám! Miluji vodu – kohoutkovou!“ . . 10

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Jedině dvouleté přechodné období SZP zemědělce neohroží 11
Ročenka ekologického zemědělství 2018 11
Žádný strach z pcháče (ke stažení) . . 11
Úlohy pre EKOTREND 12
Změny v dotačnej politike nového programového obdobia 13

K EKOLOGII

Vraťme život do krajiny 14
Pro vodu v krajině 14
KNIHY, SERVIS, INZERCE . . . 19–20

Facebook: Redakce Bio
www.bio-mesicnik.cz

Komisař EU pro zemědělství podpoří ekologické zemědělce

Nový komisař EU pro zemědělství Janusz Wojciechowski zdůraznil ve svém úvodním projevu podporu ekologického zemědělství jako klíčového cíle pro novou Evropskou komisi. Wojciechowski zdůraznil zvláštní zaměření na podporu ekologických postupů s tím, že chce snížit rozsah intenzivního zemědělství, včetně omezení intenzivního používání pesticidů a hnojiv. Wojciechowski uvedl, že „nedostatečná spotřeba je hlavní překážkou rozvoje ekologického zemědělství v Evropě“. Řešením by měl být druhý pilíř Společné zemědělské politiky, který by měl poskytnout „intervenční nástroje na podporu ekologického zemědělství“, zahrnující nejen zemědělce, ale i spotřebitele a propagaci biopotravin.

Více: <http://www.bio-info.cz/zpravy/novy-evropsky-komisar-pro-zemedelstvi-se-zavazuje-podporovat?lang=1&ref=m&source=email>

Půda doslova mizí před očima

Podle zpráv a dat Českého úřadu zeměměřičkého a katastrálního rozloha orné půdy v Česku skutečně strmě klesá. Za posledních deset let se jí celkem ztratilo 74 tisíc hektarů. Když se sečte rozloha dvou největších českých měst, tedy Prahy a Brna, a ještě se pár stovek hektarů přidá, odpovídá to zhruba rozloze polí, která za dekádu zmizela. Jen v roce 2018 to bylo 7 209 hektarů, nejvíce od roku 2014. Úbytek zemědělské půdy má i další důsledky, které negativně ovlivňují naši krajinu. Půda je k životu velmi důležitá, a to nejen proto, že se na ní pěstují zemědělské plodiny, ale také z hlediska vodní bilance a stability vodních režimů v krajině. Půda v dobrém stavu je schopna účinně regulovat odtok vody z krajiny, a tím tlumit výskyt povodní i sucha. Jeden hektar hluboké černozemě může akumulovat až 3500 m³ vody. Od roku 1938 se kvůli záborům zemědělské půdy snížila retenční kapacita krajiny ČR asi o 2,4 miliardy kubických metrů vody. (r)

Novinky roku 2020 v rezortu zemědělství

Pro nestátní vlastníky lesů je připraveno 2,5 miliardy korun na zalesnění a péči o lesy. Již teď je z nich vyplaceno více než 980 milionů korun a vyplácení stále pokračuje. Na zalesnění holin po kůrovcové kalamitě, péči o les a zajištění pestré druhové skladby dřevin v lesích nebo na ochranu před škůdci dostanou vlastníci lesů až 2,5 mld. Kč. Podávání žádostí začalo loni v listopadu a skončí 28. února tohoto roku. Myslivci mohou od ledna lovit některé druhy zvěře více dní v roce. To pomůže především oblastem, které zasáhla kůrovcová kalamita a jež jsou osázené novými stromky. Dochází ke zpřísnění požadavků na hospodaření, které musí zemědělci dodržovat, aby měli nárok na některé hlavní dotace. Toto opatřením napomůže zlepšit stav krajiny a její schopnost zadržovat vodu. Od dalšího roku to bude platit na veškeré orné půdě.

V roce 2020 se i nadále MZe soustředí na vyjednávání podmínek nové Společné zemědělské politiky. Prioritami jsou jednodušší pravidla, dostatečně silný rozpočet – na úrovni současného programovacího období, dobrovolné zastropování, redistributivní platba, digitalizace a precizní zemědělství. Bude nutné také dojednat přechodné období na dva roky – kratší doba není reálná. V letošním roce MZe dokončí úpravu několika důležitých zákonů. Jsou to například: myslivecký zákon, zákon o potravinách, zákon o vodách, zákon na ochranu zvířat proti týrání, ústavní zákon o ochraně vody, novela zákona o významné tržní síle a novela zákona o oběhu osiva a sadby.

zpravodajství

Bříza a osika připravují na kalamitní holině vhodné podmínky cílovým dřevinám

Přípravné dřeviny jsou podle odborníků na pěstování lesa Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i. schopny odrůstat v široké škále klimatických a půdních podmínek, na většině stanovišť rychle vytvářejí porosty plnicí požadované funkce. „Z biologického pohledu přípravné dřeviny na plošně rozsáhlých kalamitních holinách upravují porostní mikroklima, půdní podmínky nebo koloběh vody, a tím vytvářejí příznivější podmínky pro obnovu cílových dřevinami,“ uvádějí Jiří Souček, Ondřej Špulák a Jan Leugner z Výzkumné stanice Opočno. . . .

Bříza podle jejich zjištění vykazuje širokou ekologickou valenci, má výrazný potenciál přirozené obnovy a intenzivního růstu v mládí, v porostních směsích pak zároveň zvyšuje biodiverzitu i celkový produkční potenciál. V dalších letech se začíná projevat autoredukce. Odborný článek s podrobnými výsledky tohoto výzkumu je možné stáhnout na stránkách VÚLHM Strnady.

Strnady [Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.]

Geniální záber sa podaril Richardovi Galašovi na poli pri obci Dolný Lopašov. Družstvo sa rozhodlo na podporu regulácie hraboša poľného, ako významného škodcu, ktorého populácia bola minulý rok na mimoriadne vysokej úrovni, nasadiť aj tzv. biologickú ochranu.

<https://www.facebook.com/dravce.sk/photos>

Vážení čtenáři Bio a předplatitelé,

vítám Vás v novém čtenářském roce i v tom kalendářním :-)

Rozhodovala jsem se, co bude s Bio dále. Už jsem chtěla definitivně skončit, aby však mohl dále bezproblémově vycházet také Zpravodaj biodiverzity a uchování starých odrůd, být zveřejněn a přístupný na webu Bio, pokračuji ve vydávání Bio zdarma. Předplatné 200 Kč je určeno pro Gengel, o.p.s., v čele s Ing. Petrem Dostálkem, který Zpravodaj obětavě připravuje.

Bio bude mít méně stránek než vloni, podle toho, jak se podaří nasbírat materiál. Jsem si vědoma, že budu přebírat informace z tiskových zpráv, ale i z webů a facebookových profilů, kde si další informace můžete nalézt sami. Někdy však tomu chybí čas a snad vám výběr zpřístupním a usnadním.

Do roku 2020, kterým už se prohnal leden, přeji, abyste mohli vše, co považujete za potřebné, udělat a zažívat pro spokojený život.

Mirka Vohralíková

Vláda odmítla kompostovat bioodpad

PRAHA [Hnutí Duha / Econnect] – Vláda dnes schválila a k diskusi do Poslanecké sněmovny poslala dlouho připravovaný návrh nového zákona o odpadech. Nová legislativa by podle celoevropské shody měla zajistit, aby evropské země používaly odpady především jako druhotné suroviny. Vláda však navrhuje zahrabávat na skládky snadno kompostovatelné odpady ještě dalších deset let. V celé EU je přitom již 20 let zakázáno ukládat na skládky odpady bez předchozí úpravy a Česku za to hrozí každý rok sankce ve výši přes 60 mil. Kč. (Plné znění této zprávy naleznete na adrese <http://ecn.cz/?x=2579448>)

Dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050

PRAHA/VARŠAVA/BUDAPEŠŤ [Econnect / Klimatická koalice] – Premiéři Česka, Polska a Maďarska mají v zájmu zdraví a bezpečnosti občanů svých zemí povinnost během nejbližšího jednání Evropské rady podpořit cíl Evropské unie dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050. Středoevropské nevládní organizace vyzývají náš region ke společnému přijetí nutných kroků směrem k bezemisní ekonomice a k dosažení dalších výhod vyplývajících z mezinárodní spolupráce. (Plné znění této zprávy naleznete na adrese <http://ecn.cz/?x=2579449>)

Změna klimatu patří mezi nejdůležitější otázky naší doby, myslí si generace Z

[Econnect / Amnesty International ČR] – Deset tisíc mladých lidí z 22 zemí označilo ve výzkumu pro Amnesty k Mezinárodnímu dni lidských práv klima za nejpálčivější problém. Mají pocit, že žijí uvnitř „neúspěšného systému“ a že lidí „zrazují jejich generaci.“ Velký výzkum o lidskoprávních výzvách, kterým čelí mladá lidé, vydala Amnesty u příležitosti Mezinárodního dne lidských práv (10. 12.). „V roce, kdy se mladí lidé ve velkém počtu zmobilizovali za klima, není divu, že to mnozí z dotázaných viděli jako jeden z nejdůležitějších problémů, kterým čelí svět,“ řekl Kumi Naidoo, generální tajemník Amnesty International. „Tato generace žije ve světě šířící se nerovnosti, ekonomické nestability a askeze, kde je obrovské množství lidí ponecháno napospas osudu,“ varoval Naidoo. „Tvář v tvář tomu všemu je zpráva od mladých lidí jasná: Žijeme uvnitř neúspěšného systému. Klimatická krize, znečištění, korupce a špatná životní úroveň jsou ukazatelé alarmující pravdy o tom, jak mocní zneužili svou sílu k sobeckému a často krátkodobému zisku,“ dodal. (Plné znění této zprávy naleznete na adrese <http://ecn.cz/?x=2579447>)

SOUKROMÉ OZNÁMENÍ

Hledám muže, případně kamarády, na pomoc s venkovským rybníčkem (tč. téměř bažina), lesíkem a starým sadem třešní na České Šibíři. Spojení: popř. SMS na 770615187, redakce Bio. Na telefonu jsem přístupná občas. Vítání trampové, ochránci a milovníci přírody a venkova atd.

PRODEJ BIOPOTRAVIN VE SVĚTĚ

Světové prodeje biopotravin překonaly v roce 2018 poprvé hranici 100 miliard dolarů

V roce 2018 se celosvětové prodeje biopotravin poprvé dostaly přes 100 miliard dolarů. Podle průzkumu společnosti Ecovia vloni meziročně globální prodeje vzrostly o 6 procent na celkem 105 miliard dolarů.

Největšími světovými odbytišti pro biopotravinu zůstávají Severní Amerika a Evropa. Společně se na celosvětových prodejích biopotravin podílejí 90 procenty. Ačkoli „západní svět“ má zásadní podíl na prodejích, jeho podíl se od roku 2005 propadl z tehdejších 97 procent. Řada zemí s tradičně velmi silným exportem biopotravin nyní úspěšně buduje své domácí odbytiště, zejména Čína, Brazílie a Indie.

Zemí s největším trhem s biopotravinami jsou nadále Spojené státy americké, na světovém obratu se podílí asi 45 procenty. Dalšími obřími trhy jsou Německo, Francie, Itálie a Kanada. Největší podíl na celkových nákupech potravin a nápojů mají biopotravin v Dánsku, již je to 14 procent. Nejvíce biopotravin průměrně na obyvatele utratí Švýcaři, Dánové, Švédové a Rakušané.

Soukromé značky maloobchodníků mají v odvětví biopotravin velký vliv. Všichni přední maloobchodníci s potravinami v Severní Americe a Evropě prodávají biopotravinu pod soukromými značkami. Coop Switzerland je nejúspěšnější se svou značkou Naturaplan – nabídka 2 500 produktů představuje více než 40 procent prodejů biopotravin ve Švýcarsku. Je to jedna z rostoucího počtu soukromých značek maloobchodníků, která generuje přes 1 miliardu USD.

Biopotravinám roste konkurence ze zvětšujícího se množství programů udržitelnosti a etických značek. Biopotravinu zůstávají v potravinářském průmyslu přední a dominantní ekoznačkou, avšak míra adopce mnoha zemědělských komodit zaostává. Například více než čtvrtina veškeré pěstované kávy a kakaa je nyní certifikována podle systému udržitelnosti. Podíl BIO překonaly další systémy, jako je Fairtrade, UTZ Certified a Rainforest Alliance.

Text: Bio-info a Global Organic Food & Drink Market Trends & Outlook

FOTO – Pavla Momčilová

BIOFACH 2020

BIOFACH měl svoji premiéru již v roce 1990, od té doby se stal vůdčím světovým veletrhem biopotravin. V roce 2019 veletrh přilákal přes 50 000 návštěvníků ze 143 zemí a své produkty představilo 3 266 vystavovatelů z celého světa. Nejvyšší zastoupení vystavovatelů má, mimo Německa, Itálie, Francie, Španělsko, Nizozemí a Rakousko. V roce 2020 představí své novinky z bio branže přes 3 500 vystavovatelů ze 100 zemí, což je rekordní počet v historii veletrhu.

České zastoupení

České zastoupení nebude chybět ani v roce 2020, prezentovat se přijede 30

účastníků. Na společné expozici pod záštitou Ministerstva zemědělství (hala 4A – stánek 605) se představí 17 výrobců: Amylon, Cereabar, České ghíčko, EKOFRUKT Slaný, Emco, EXTRUDO Bečice, FRUJO, HOPI POPI, I love Hummus, King Food Bohemia, Kitl, POEX Velké Meziříčí, POLABSKÉ MLÉKÁRNY, PROBIO, Rawito – Meruzalka, SOLEX AGRO, Vinné sklepy Kutná Hora, také MZe a Svaz ekologických zemědělců PRO-BIO.

Na samostatných expozicích představí své novinky dalších 11 firem: Bombus, Country Life, Deva Nutrition, Fluidum Té – Pro Infusion, Himalayo, Lifefood Czech Republic, ED&F Man Ingredients, Matheo, Mesaverde (KR Real), My Raw Joy a SOYKA.

ZDROJ: <https://www.lovime.bio/>